

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(755)

111. posiedzenie
Komisji Ustawodawczej
w dniu 23 maja 2007 r.

VI kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 436).

(Początek posiedzenia o godzinie 13 minut 40)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Aleksander Bentkowski)

Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski:

Otwieram posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

Witam panią minister, panów, panią mecenas, przedstawiciela rady naczelnej.

Dzisiaj mamy do omówienia inicjatywę zmierzającą do wniesienia niezbędnej poprawki do kodeksu postępowania cywilnego. Jest to wykonanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Bardzo proszę Biuro Legislacyjne o krótkie przedstawienie informacji.

**Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Aleksandra Sulowska:**

Panie Senatorze, to nie jest tak do końca, że ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wykonuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego, choć w pewnej części oczywiście tak. Ja chciałabym zwrócić uwagę na art. 1 pkt 28 w druku nr 436. W tym punkcie proponuje się w art. 559 kodeksu postępowania cywilnego dodać §3 w brzmieniu: „z wnioskiem o uchylenie albo zmianę ubezwłasnowolnienia może wystąpić także ubezwłasnowolniony”. Jest to wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2007 r.

Biuro Legislacyjne nie zgłasza zastrzeżeń do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Jeżeli pan przewodniczący sobie życzy, to ja omówię jakieś konkretne zmiany z tego druku. Ale nie zgłaszam żadnych uwag legislacyjnych do ustawy.

Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski:

Rozumiem. Dziękuję bardzo.

A pani minister?

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Małgorzata Manowska:**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Ten projekt dotyczy zasadniczo dwóch kwestii: po pierwsze, zmian w postępowaniu w sprawach o ubezwłasnowolnienie, a po drugie, wprowadzenia możliwości

---

dokonywania doręczeń pism sądowych na wskazany przez stronę adres skrytki pocztowej.

Projekt nie tylko wykonuje wspomniany wyrok Trybunału Konstytucyjnego, ale również jest odpowiedzią na uwagi przekazane Ministerstwu Sprawiedliwości przez rzecznika praw obywatelskich. Uwagi te dotyczyły prawidłowości postępowań o ubezwłasnowolnienie, a zwłaszcza występujących w praktyce orzeczniczej sądów nieprawidłowości. Zresztą miałam przyjemność jako sędzia wizytator na polecenie rzecznika praw obywatelskich sama tę wizytację przeprowadzać.

Jeśli zaś chodzi o możliwość doręczania osobom pism sądowych na adres skrytki pocztowej, no to jest to oczywiście wyjście naprzeciw osobom bezdomnym i takim, które nie mają stałego miejsca zamieszkania.

Są tu jeszcze pewne zmiany dotyczące zdolności procesowej, które dostosowują k.p.c. do aktualnych regulacji kodeksu cywilnego, wprowadzając zdolność sądową ułomnych osób prawnych.

Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski:

W takim razie może będziemy procedować w ten sposób, że będziemy po kolei omawiać poszczególne artykuły.

Czy są jakieś uwagi do art. 64 §1¹ w brzmieniu: „zdolność sądową mają także jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną”?

Jeżeli nie ma uwag, to przechodzimy do następnego artykułu, czyli art. 65, w którym §1 otrzymuje brzmienie: „zdolność do czynności procesowych, zdolność procesową, mają osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, osoby prawne, inne jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne, o których mowa w art. 64”, czyli poprzednim.

Jeżeli nie ma uwag, to przechodzimy do art. 67, w którym §1 otrzymał brzmienie: „osoby prawne, inne jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne mające zdolność sądową dokonują czynności procesowych przez swoje organy albo przez osoby uprawnione do działania w ich imieniu”. Jest to wersja bardziej rozbudowana niż poprzednia.

Jeżeli nie ma uwag, to przechodzimy do następnych zmian.

W art. 89 następuje wykreślenie słów: „pełnomocnictwo udzielone przez osobę fizyczną składane przez radcę prawnego powinno zawierać oświadczenie pełnomocnika, że nie pozostaje on w stosunku pracy. W wypadku udzielenia pełnomocnictwa w sposób określony w §2 oświadczenie radcy prawnego złożone wobec sądu zostaje wciągnięte do protokołu”. To zostaje wykreślone.

Podobnie w art. 98 wykreślamy słowa: „do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez strony osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem lub radcą prawnym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego”. Nowa propozycja jest taka: „do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez

nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego”. Czy są uwagi do tego zapisu? Nie ma.

Przechodzimy do nowej treści §4: „wysokość kosztów sądowych, zasady zwrotu utraconego zarobku lub dochodu oraz kosztów stawiennictwa strony w sądzie, a także wynagrodzenia adwokata, rady prawnego i rzecznika patentowego regulują odrębne przepisy”. No, to jest bardzo podobne... Nie ma uwag.

Przechodzimy do następnego artykułu. W art. 98¹ §2 otrzymuje brzmienie: „jeżeli postępowanie cywilne zostało wszczęte w ciągu trzech miesięcy od dnia zakończenia mediacji, która nie została zakończona ugodą, albo w ciągu trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o odmowie zatwierdzenia ugody przez sąd, do niezbędnych kosztów procesu zalicza się także koszty mediacji w wysokości nieprzekraczającej czwartej części opłaty”. Tu jest minimalna różnica. Nie ma uwag.

Art. 121 zostaje wykreślony.

W art. 135 dodany jest §2: „na wniosek strony doręczenie może być dokonane na wskazany przez nią adres skrytki pocztowej. W tym wypadku pismo sądowe przesłane pocztą składa się w placówce pocztowej operatora publicznego, umieszczając zawiadomienie o tym w skrytce pocztowej adresata”. Jest to ważny zapis, chodzi o sprawność postępowania, zwłaszcza doręczenia. No ale wydaje mi się, że trzeba iść z postępem.

Proszę bardzo.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Małgorzata Manowska:**

Powiem, że do tej pory mieliśmy taki problem, że osoby bezdomne zgłaszały się co jakiś czas do sekretariatu tego sądu, w którym, jak podejrzewały, mogą się toczyć postępowania, i były informowane, czy coś wpłynęło.

(Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski: A czy osoba bezdomna będzie miała skrytkę?)

No ale może mieć.

(Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski: Może. No dobrze.)

Już miałam taką sytuację dotyczącą osoby bezdomnej, że przy podziale majątku okazało się, że na rachunku, który był żonie nieznanym, a my się o nim dowiedzieliśmy, po prostu była kwota, no, przerażająca. A on był bezdomny. I wydawało się, że mieszkanie spółdzielcze...

Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski:

Oszczędny, oszczędny.

Jeżeli nie ma uwag, to przyjmujemy to.

Pani mecenas, jak rozumiem, nie wypowiada się.

(Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Aleksandra Sulowska: Nie.)

No to bardzo dobrze, to znaczy, że szybciej nam pójdzie.

W art. 136 zamiast dotychczasowego §3... nowy §3 otrzymuje brzmienie: „przepisu §2 nie stosuje się do doręczenia skargi o wznowienie postępowania lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia”. Dodaje się prawomocne orzeczenie. Jest to nowa instytucja.

§4 jest nowy: „strona, która zgłosiła wniosek o dokonanie doręczeń na adres oznaczonej skrytki pocztowej, ma obowiązek zawiadomić sąd o każdej zmianie tego adresu”. No tak, to jest oczywiste.

Przechodzimy do następnej zmiany. Art. 373 otrzymuje brzmienie: „sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli uległa ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji. Jeżeli dostrzeże braki, do których usunięcia strona nie była wezwana, żąda ich usunięcia. W razie nieusunięcia braków w oznaczonym terminie apelacja ulega odrzuceniu”... Rozumiem.

Jeżeli nie ma uwag, to przechodzimy do następnej zmiany. Dotyczy ona art. 394 §1 pkt 9: „zwrot kosztów, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, wymiar opłaty, zwrot opłaty lub zaliczki, obciążenie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, koszty przyznane w nakazie zapłaty oraz wynagrodzenie biegłego” – na to przysługuje zażalenie. Jest to bardziej precyzyjne, nie tylko określenie zasad, ale i zwrot kosztów procesu, czyli samo...

Następna zmiana. Art. 395 §1 otrzymuje brzmienie: „Akta sprawy wraz z zażaleniem sąd pierwszej instancji przedstawia sądowi drugiej instancji po doręczeniu zażalenia stronie przeciwnej, a w wypadkach wskazanych w art. 394 §1 pkt 2 i 5 – niezwłocznie po złożeniu zażalenia bez doręczenia go stronie przeciwnej. Odpowiedź na zażalenie może być wniesiona wprost do sądu drugiej instancji w terminie tygodniowym od doręczenia”.

Co tu się zmieniło?

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Małgorzata Manowska:**

Było złe odesłanie, bo ten przepis wskazywał, że w wypadkach wskazanych w przepisie poprzedzającym, a poprzedzającym stał się w pewnym momencie art. 394¹.

Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski:

To jest tylko techniczna zmiana.

W art. 398⁶ §4 otrzymuje brzmienie: „o odrzuceniu skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ §1 sąd drugiej instancji albo Sąd Najwyższy zawiadamia właściwy organ samorządowego zawodowego, do którego należy pełnomocnik”. No, podobnie.

Jeżeli nie ma uwag, to następna zmiana. Art. 424⁶: „skargę nieopłaconą, skargę wniesioną z naruszeniem art. 87¹ §1 oraz skargę, której braków strona nie usunęła w terminie, sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym”.

Większość zmian to takie zmiany, powiedziałbym, uściślające, precyzujące zapis.

W art. 473 wykreślono: „Opinie dotyczące oceny niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji wydaje biegły – lekarz legitymujący się świadectwem potwierdzającym umiejętności w zakresie orzecznictwa”... itd. Rozumiem, że to zostało wykreślone dlatego, że to jest martwy przepis, który może...

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Małgorzata Manowska:
To martwa instytucja i tylko wywołuje ona wątpliwości sądów...)

...jakiego lekarza szukać.

W art. 544 §2 uzyskuje brzmienie: „W sprawach tych właściwy jest sąd miejsca zamieszkania osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, a w braku miejsca zamieszkania – sąd miejsca jej pobytu”.

To też jest tylko przepis doprecyzowujący.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Małgorzata Manowska:**

Kilka kolejnych przepisów, pkt 16, 17, 18 właściwie odnosi się do takiej zmiany, że tę osobę, której dotyczy postępowanie, określamy nie jako osobę, która ma być ubezwłasnowolniona, ale jako osobę, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie.

Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski:

Tak. Zatem w zasadzie nie ma sensu o tym mówić, bo to są, jak powiedziałem, zmiany redakcyjne, które nie powinny wywoływać jakichś sporów. I to jest aż do art. 552.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Małgorzata Manowska:
Nie, bo art. 547 jeszcze...)

No też, art. 547 i 548. Tam są podobne zmiany.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Małgorzata Manowska:
Tak, tylko że art. 547 jeszcze wprowadza obligatoryjne wysłuchanie osoby, której dotyczy wnioski, niezwłocznie po wszczęciu postępowania.)

Zaraz... „Osobę, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, należy wysłuchać niezwłocznie po wszczęciu postępowania; wysłuchanie powinno odbyć się w obecności biegłego psychologa”... No tak, tu jest inna procedura.

„W celu wysłuchania osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, sąd może zarządzić przymusowe sprowadzenie tej osoby”... No tak, jest to, powiedziałbym, bardziej racjonalnie przedstawione. Sąd ma większe możliwości sprawcze w nowym art. 547.

Senator Stanisław Piotrowicz:

Przepraszam, ja mam pytanie do pani minister. Czy stanowisko rządu jest takie, żeby przyjąć ustawę w wersji przyjętej przez Sejm?

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Małgorzata Manowska:**

Tak.

Zastępca Przewodniczącego Aleksander Bentkowski:

W takim razie tutaj nie ma żadnych uwag.

Czy do art. 548 są jakieś uwagi? Nie ma.

Art. 550 §2...

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Małgorzata Manowska:* „Sąd odwołuje doradcę”...)

„...tymczasowego, jeżeli ustała potrzeba dalszej ochrony osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie”...

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Małgorzata Manowska:* To zmiana techniczna.)

Właśnie, techniczna.

Art. 552 jest nieco rozbudowany, ale jeżeli nie ma uwag, to przyjmujemy tę treść. Podobnie art. 553... również nie ma uwag. W art. 554 §1 otrzymuje nową treść, ale jest to w zasadzie tylko zmiana redakcyjna. Czy do art. 554 są jakieś uwagi? Nie ma. A do nowej treści art. 556? Też nie ma. Do dodanego w art. 558 §2: „w razie oddalenia wniosku o ubezwłasnowolnienie sąd zawiadamia sąd opiekuńczy o potrzebie ustanowienia kuratora dla osoby niepełnosprawnej”? Nie ma. W art. 559 dodaje się §3, nową treść. Art. 560 jest bardziej rozbudowany, mówi się w nim o środku odwoławczym. Nie ma uwag. Do art. 600, dotyczącego kuratora osoby? Nie ma uwag.

W takim razie przechodzimy do kodeksu rodzinnego. Czy są jakieś uwagi do art. 183 w kodeksie rodzinnym? Nie ma.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. W art. 46 ust. 1a następuje zmiana. Chodzi o odesłanie do prawidłowego artykułu kodeksu postępowania cywilnego, więc jest to sprawa techniczna.

W ustawie o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej wykreślony jest ust. 3 w...

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Małgorzata Manowska:* Tam chodziło o to, czy nie pozostaje w stosunku pracy. Był to przepis martwy.)

Rozumiem.

W ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi zostaje skreślony §3 w art. 37.

To wszystko.

W związku z tym, jeżeli nie ma uwag, komisja przyjmuje bez żadnych...

(*Głos z sali:* Trzeba zgłosić wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.)

Tak jest, wniosek o przyjęcie bez poprawek, oczywiście. Ale skoro nie było żadnych poprawek, to co mam zgłaszać? Komisja przyjmuje ustawę bez poprawek. Jest nas dwóch, to co mamy się nawzajem... A, przyszedł pan mecenas. To w takim razie zarządzam głosowanie, Panie Senatorze. (*Wesołość na sali*)

Proponuję przyjęcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego i innych ustaw bez poprawek. Proszę uprzejmie, kto jest za? (3)

Jednogłośnie za.

Kto będzie sprawozdawcą?

W tej sytuacji muszę być ja, ja będę sprawozdawcą. Nieopatrnie się wychyliłem...

(*Senator Piotr Andrzejewski:* To jest ubezwłasnowolnienie...)

Tak jest.

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

Nie tylko, bo i usprawnienie całego postępowania, szereg zmian technicznych, uaktualniających zapisy. Najlepszy dowód: przedstawiciel rady naczelnej nawet ust nie otworzyła, nie miała żadnych zastrzeżeń co do poprawności legislacji.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

W takim razie dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie.

Dziękuję, Pani Minister.

(Koniec posiedzenia o godzinie 14 minut 00)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851